

HK.9027.7.5.2026

Wałbrzych, 05 marca 2026 r.

OCENA OBSZAROWA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI W 2025 ROKU DLA GMINY CZARNY BÓR

I. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę

Gmina Czarny Bór zaopatrywana jest w wodę z wodociągu publicznego Wałbrzych, Borówno i Grzędy Górne, których zarządcą jest Wałbrzyskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o.

1. Liczba wyodrębnionych stref zaopatrzenia w gminie ze względu na pochodzenie wody – 5.
2. Liczba punktów pobierania próbek wody zlokalizowanych w gminie – 9.
3. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę wodociągową – około 4 646 osób.
4. Szacunkowa ilość rozprowadzanej wody – około 929 m³/db.
5. Rodzaj ujęć wody:

- 1 ujęcie powierzchniowe dla wodociągu publicznego Wałbrzych („Mała Woda” – ujęcie jazowe na rzece Bóbr w Dębrniku),

- 6 ujęć podziemnych: Marciszów Górny i Marciszów Dolny w Marciszowie, Gorzeszów i Czarny Bór (dla wodociągu publicznego Wałbrzych) oraz Borówno i Grzędy Górne.

6. Sposób uzdatniania wody:

- ujęcie wody „Mała Woda” w Dębrniku – koagulacja siarczanem glinu, filtracja na filtrach pośpiesznych antracytowo-piaskowych, dezynfekcja chlorem gazowym,

- ujęcie wody Marciszów Górny – dezynfekcja chlorem gazowym,

- ujęcie wody Marciszów Dolny – napowietrzanie, dezynfekcja podchlorynem sodu,

- ujęcie wody Grzędy Górne – dezynfekcja podchlorynem sodu, regulowanie stężenia jonów wodorowych wapnem hydratyzowanym,

- ujęcia wody Gorzeszów, Borówno oraz Czarny Bór (dla wodociągu Wałbrzych) – brak uzdatniania.

W 2025 r. z ujęć wody zaopatrujących gminę Czarny Bór w ramach kontroli wewnętrznej zarządcy pobrano 14 próbek wody do badań, w tym 11 próbek wody w zakresie parametrów grupy A (mikrobiologicznych i fizykochemicznych) i 3 próbki kontrolne.

Zakwestionowano 2 próbki wody:

- 1 próbkę wody pobraną z ujęcia Grzędy Górne – z uwagi na obniżenie dopuszczalnej wartości pH wody (pH – 6,0; norma: 6,5-9,5) i zanieczyszczenie bakteriologiczne bakteriami grupy coli (2 NPL; norma: 0);

- 1 próbkę wody pobraną z ujęcia Gorzeszów – z uwagi na nieakceptowalny zapach i zanieczyszczenie bakteriologiczne bakteriami grupy coli (1 NPL; norma: 0).

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wałbrzychu
ul. Armii Krajowej 35c | 58-302 Wałbrzych
+48 413 109 447
psse.walbrzych@sanepid.gov.pl
AE:PL-63226-89784-WCWFU-19

II. Jakość wody przeznaczonej do życia z sieci wodociągowej

W 2025 r. z sieci wodociągowych zaopatrujących gminę Czarny Bór pobrano:

- 6 próbek do badań w ramach bieżącego nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego,
- 9 próbek do badań w zakresie parametrów grupy A w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego,
- 1 próbkę do badań w zakresie parametrów grupy B w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego,
- 3 próbki kontrolne (do badań fizykochemicznych w kierunku pH wody).

Zakwestionowano 3 próbki wody, w których stwierdzono obniżenie dopuszczalnej wartości pH – po wykonaniu działań naprawczych przez dostawcę, próbki wody spełniały wymagania fizykochemiczne.

Zestawienie wyników badań próbek wody z sieci wodociągowej na terenie gminy Czarny Bór, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez zarządcę w 2025 roku.

Strefa zaopatrzenia	Liczba zbadanych próbek			
	Parametry mikrobiologiczne		Parametry fizykochemiczne	
	Liczba próbek ogółem	Liczba próbek z przekroczoną wartością parametryczną	Liczba próbek ogółem	Liczba próbek z przekroczoną wartością parametryczną
Wałbrzych 2	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	0
Wałbrzych 3	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	0
Wałbrzych 4	Grupa A - 5	0	Grupa A - 5	0
	Grupa B - 1	0	Grupa B - 1	0
Grzędy Górne	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	0
Borówno	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	0

Zestawienie wyników badań próbek wody z sieci wodociągowej na terenie gminy Czarny Bór, wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wałbrzychu w ramach nadzoru sanitarnego w 2025 roku.

Strefa zaopatrzenia	Liczba zbadanych próbek				
	Parametry mikrobiologiczne		Parametry fizykochemiczne		
	Liczba próbek ogółem	Liczba próbek z przekroczoną wartością parametryczną	Liczba próbek ogółem	Liczba próbek z przekroczoną wartością parametryczną	Przekroczony parametr
Wałbrzych 2	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	0	-
Wałbrzych 3	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	0	-
Wałbrzych 4	Grupa A - 2	0	Grupa A - 2	0	-

Grzędy Górne	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	1	pH
	-	-	Kontrolne - 3	2	pH
Borówno	Grupa A - 1	0	Grupa A - 1	0	-

III. Ocena ryzyka zdrowotnego dla konsumentów wody

Przeprowadzone w 2025 r. badania próbek wody przeznaczonej do spożycia na terenie gminy Czarny Bór, w tym pochodzących z zasilających gminę ujęć, wykazały przekroczenia wartości parametrycznych, określonych w załączniku nr 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), w 5 próbkach wody pobranych:

- z ujęcia Grzędy Górne – 1 próbka wody z uwagi na obniżenie dopuszczalnej wartości wody (pH – 6,0; norma: 6,5-9,5) i zanieczyszczenie bakteriologiczne bakteriami grupy coli (2 NPL; norma: 0);
- z ujęcia Gorzeszów – 1 próbka wody z uwagi na nieakceptowalny zapach i zanieczyszczenie bakteriami grupy coli (1 NPL; norma: 0).
- z sieci wodociągowej w Grzędach 70 - 3 próbki wody z uwagi na obniżoną wartość pH (wartości pH 6,1 - 6,3; norma: 6,5-9,5).

W przypadku zanieczyszczenia bakteriologicznego wody z ujęć Grzędy Górne oraz Gorzeszów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu wydał orzeczenie o braku jej przydatności do spożycia przez ludzi. Z uwagi na stwierdzoną obecność bakterii grupy coli w wodzie na ujęciu zarządca bezzwłocznie podjął działania naprawcze, których skuteczność potwierdziły kontrolne wyniki badań – bez konieczności wydawania decyzji administracyjnych w powyższych sprawach.

Bakterie grupy coli nie są wskaźnikiem występowania bakterii chorobotwórczych, natomiast służą do oceny skuteczności procesów uzdatniania wody oraz szczelności i czystości systemu dystrybucji wody. W przypadku wykrycia tych bakterii w wodzie zarządca wodociągu jest zobowiązany do wzmocnienia nadzoru nad tymi procesami.

W 2024 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu wydał decyzję nakazującą z terminem wykonania do 31 grudnia 2024 r. ze względu na obniżoną wartość pH wody. W przypadku kontrolnych próbek wody pobranych w 2025 roku ponownie stwierdzono obniżoną wartość pH - Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu orzekł o warunkowej przydatności wody do spożycia przez ludzi – stężenie jonów wodorowych nadal znajdowało się poniżej wartości parametrycznej. Organ wszczął postępowanie egzekucyjne, obciążając podmiot grzywną ze względu na brak wykonania nałożonego decyzją obowiązku. Kolejne próbki kontrolne wykazały, że doprowadzono wodę w sieci wodociągowej w Grzędach 70 do norm sanitarnych określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Obniżona wartość pH nie ma bezpośredniego znaczenia dla zdrowia konsumentów. Dla wskaźnika pH brak jest zalecanej wartości opartej na kryteriach zdrowotnych, jednakże jest to jeden z najważniejszych parametrów eksploatacyjnych, który należy kontrolować z uwagi na przeciwdziałanie korozji. Dopuszczenie do nadmiernej korozji przewodów może wywołać wtórne zanieczyszczenie wody i wpływać niekorzystnie na jej smak oraz wygląd.

Obecność nieakceptowalnego zapachu w wodzie do spożycia pobranej z ujęcia, może wynikać ze sposobu dystrybucji wody, między innymi jako rezultat aktywności mikrobiologicznej lub występowania w wodzie zanieczyszczeń chemicznych (w tym także pochodzenia naturalnego i powstałych w kontakcie z korozją w sieci).

W odniesieniu do pozostałych próbek pobranych na terenie gminy Czarny Bór i z zasilających ją ujęć, organ wydał oceny jakości wody, potwierdzające jej przydatność do spożycia przez ludzi.

Proces uzdatniania wody w części ujęć zaopatrujących gminę uwzględnia dezynfekcję chlorową, celem zapobieganiu jej wtórnemu zanieczyszczeniu bakteriologicznemu w sieci dystrybucyjnej. Stężenie chloru wolnego w wodzie jest monitorowane, a jego wyczuwalny zapach nie świadczy o braku jej zdatności, lecz potwierdza ciągłość procesu uzdatniania. Próg jego wyczuwalności zapachu i smaku jest mniejszy niż zalecana wartość, ustalona w oparciu o kryteria zdrowotne u ludzi. Intensywność zapachu i posmaku chloru zmienia się w zależności od odległości punktu poboru od stacji uzdatniania wody – stężenia chloru wolnego w sieci wodociągowej na terenie gminy wykonane w ramach bieżącego nadzoru organu mieściły się w zakresie wartości normatywnych.

W przypadku awarii na ujęciu lub w sieci wodociągowej oraz na skutek małego rozbioru wody może dochodzić do jej wtórnego zanieczyszczenia – w wodzie stojącej procesy zachodzą w szybszym tempie niż w wodzie płynącej. Niskie natężenie przepływu wody może powodować efekt „brudnej wody wodociągowej”. Stężenie żelaza i manganu wzrasta gwałtownie po ponownym włączeniu wody – na przykład po wcześniejszym, awaryjnym postoju. Dodatkowo występuje wówczas zwiększenie mętności i barwy wody u konsumenta. Przenikające z rur do wody związki (głównie żelaza i manganu) nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia mieszkańców, jednak mają negatywny wpływ na eksploatację urządzeń domowych. Zalecane jest, aby po dłuższym nieużywaniu kranów odkręcić kurki i umożliwić swobodny wypływ wody, w celu usunięcia wody stagnującej w przewodach wodociągowych.

Z uwagi na charakter zanotowanych przekroczeń wartości parametrycznych wskaźników, ich wielkość oraz czas trwania, na koniec roku wodę wodociągową na terenie gminy Czarny Bór oceniono jako przydatną do spożycia przez ludzi i bezpieczną dla zdrowia konsumentów. W przypadku wodociągu Grzędy Górne, z uwagi na obniżoną wartość pH wody wydano oceny o warunkowej przydatności wody do spożycia – jednakże, w ocenie rocznej charakter tego incydentu nie stanowił ryzyka zdrowotnego dla konsumentów.

Małgorzata Bąk

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wałbrzychu

/pismo wydane w postaci elektronicznej, podpisane kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/